

Preek zondag 22 maart 2020

Martinikerk Franeker

Door: ds. Margarithe Veen

Lezingen: Exodus 16: 1-5 en 9-20, Matteüs 6: 9-13

“We vragen u niet te hamsteren.” Deze woorden sprak minister-president Mark Rutte donderdagavond opnieuw. Een toespraak waarin hij zijn zorg uitte over de weken die gaan komen, net als koning Willem Alexander deed in zijn toespraak. De koning maakte duidelijk dat het coronavirus ons allen zal treffen en 2020 een jaar wordt dat diepe sporen zal nalaten. Het is niet vreemd dat onzekerheid en angst ons overvallen. Het is niet vreemd dat machteloosheid en intense zorg voor onze dierbaren en onszelf op ons afkomen. Het zijn verwarrende weken waarbij de maatregelen zich in rap tempo opvolgen. Wat 10 of 14 dagen geleden nog vanzelfsprekend was, lijkt weken geleden.

Waar jonge vakkenvullers eerst ongestoord hun gang konden gaan in de winkels, worden ze nu beschermd door een muur van kratjes of gele hesjes met de noodzakelijke vraag erop gedrukt of de consument 1,5 meter afstand willen houden; dat moet!

We proberen allemaal te volgen hoe snel het kan veranderen, vele schakelmomenten zijn daarbij nodig en vertrouwde dagelijkse producten geven ons dan misschien ook een houvast?

In een paar weken is de samenleving verstild, zijn de straten leeg, sluiten winkels hun deuren, zijn er geen kinderstemmen meer te horen op het schoolplein, is er verdriet om kwetsbare zieken van alle leeftijden en ouderen die geen bezoek meer kunnen ontvangen, is er intense zorg is om hen die ziek zijn, is er verdriet is om hen die rouwen.

Een situatie die we in Bijbelse taal aanduiden als de woestijn van ons leven; waar het leven wordt bevraagd; die woestijn waar mensen zoeken naar tekenen die duiden op leven; een situatie waarin dat gebed geroepen wordt: “Heer, ontferm U!”

Hopelijk blijft die weg van het gebed open en het geloofsvertrouwen; dat hoe onze weg ook gaat, de HEER meetrekt met ons, Hij ons nabij is op momenten wanneer misschien niemand om ons heen kan zijn. Juist waar wij het nu zo nodig hebben. “Heer, ontferm U, naar allen die daarnaar uitzien!”

Misschien is dat gebed ook een aftasten: hoe de weg van het gebed open kan blijven. Misschien dat er juist ook herkenning is in de stem van het volk van Israël midden in hún woestijn, wanneer zij, net bevrijd en nu midden in de woestijn van hun leven, hun leider Mozes en zijn broer Aäron aanroepen met de woorden: “Waar in deze situatie krijgen wij toegang tot het volle leven?” Zó zou het toch zijn? Dit was toch hun houvast toen zij met dat vertrouwen een weg vonden door de angst voor de doodsheid heen en Pesach vierden!

Het is de God van het leven die het roepen van de mensen hoort! En zich met het leven van de mensen blijft verbinden.

“Ik zal voor jullie brood uit de hemel laten regenen. De mensen moeten er dan elke dag op uitgaan om net zo veel te verzamelen als ze voor die dag nodig hebben.”

Daar in al hun verwarring, midden in de woestijn van hun leven worden de mensen gezien! Mannen en vrouwen, kinderen en ouderen worden gehoord en de HEER laat hen weten: Ik ben erbij, ik laat jullie niet alleen. Ik ben erbij op de weg van bevrijding en ik ben erbij op de weg naar het leven door de woestijn heen.

Diezelfde avond kwamen er grote zwermen kwartels aangevlogen die in het kamp neerstreken en de volgende morgen, in het zachte licht na de nacht, lag er overal rond het kamp dauw. Toen de dauw opgetrokken was, bleek de woestijn bedekt met een schilderachtig laagje, alsof er rijp op de aarde lag. Watte? Manna? Manwatte? Men wist niet wat het was.

Precies. Zo wordt het door sommigen ook vertaald. Het is iets dat nauwelijks een naam heeft, maar wel zoveel betekent als een teken van leven midden in de woestijn van een mensenleven; redding in diepe nood.

Er is voldoende manwatte – manna – voor iedereen! Iedereen mag nemen zoveel als hij of zij nodig heeft. Iedere dag opnieuw. Alleen de zesde dag mag men hamsteren voor de zevende dag.

Zo zorgt de HEER onze God voor ons, voor ieder van ons: man, vrouw, jong of oud, zoekend, gelovig of welke weg je ook maar gaat. En voor ieder die meer of minder verzameld, maar wel zoveel verzameld dat het voor hem of haar voldoende is, ervaart: het is steeds voldoende - voldoende om in diepe nood een teken van leven te ontvangen.

Het doet mij denken aan een jonge vrouw die mij ooit eens liet weten hoe zij iedere avond haar dagboek pakt. Ze gaat er dan rustig voor zitten om al die goede en mooie momenten van die ene dag op te schrijven. Soms één, soms een aantal. En wanneer het avond was en het die dag toch donker bleef, pakte ze toch haar dagboek. Dan las zij wat ze had verzameld aan mooie en dankbare herinneringen – eerder – als een licht voor die nacht. Zo vulde zij voor haarzelf haar manna in.

Dat manna, dat voldoende blijkt te zijn voor iedereen waarbij iedereen net zoveel mag nemen als hij of zij nodig heeft. Maar hierin klinkt ook de oproep klinkt: lief mens, verzamel zoveel als u nodig hebt. Neem niet meer, verwacht niet meer, en zie in wat u gegeven wil zijn om zicht op het leven te houden. Heb de Heer uw God lief en de naaste als uzelf.

Jezus leert ons dat verstaan opnieuw in het gebed dat velen van ons kennen: het Onze Vader. Ook vandaag wordt dat gebed wereldwijd uitgesproken in vele landen. Op plaatsen

waar men intense zorg heeft voor het coronavirus, op plaatsen waar het verdriet intens is en daar waar mensen kampen met andere ernstige situaties waardoor hun leven wordt bedreigd. Vanuit al die verschillende landen, vanuit die verschillende huizen, vanuit die verschillende levens, klinkt dat steeds weer dat ene gebed in alle talen: "Geef ons heden ons dagelijks brood", waarin de roep om het manna blijft klinken. Geef ons ook vandaag voldoende om zicht te houden op het leven, ook in onze nood, ook in onze angst, ook in onze verwarring, ook in onze verbijstering.

Dit, vanuit dat geloofsvertrouwen dat er in het Onze Vader aan voorafgaat: "Uw koninkrijk kome". Ook in deze dagen, opdat niet wat is, zal blijven, maar opdat Gods liefdevolle zegen tot ons blijft komen. Zijn zegen, zijn liefde, dat ons hart raakt, opdat wij met onze harten liefdevol bij elkaar kunnen zijn in wat voor situatie dan ook.

Zo zie ik dat ene kind voor mij op straat, voor het raam van die ene oudere dame. Het kind had een tekening voor haar gemaakt, op de stoep, voor het raam van deze mevrouw die geen bezoek meer kan ontvangen. De oude mevrouw lachte vol vreugde vanachter het raam naar het kleine kind. Ze staken elkaars hand op, het kind vanaf de straat, de vrouw vanuit haar kamer, tegen het raam.

Manwatte?

Zo kunnen we misschien meer voorbeelden noemen: het applaus als steunbetuiging voor de mensen in de zorg; het klokgelui als teken van hoop en troost; de kaarsjes in de vensterbanken als gebeden voor de mensen die getroffen zijn door het coronavirus. En nog veel meer: die onzichtbare berichtjes zijn aan elkaar; lieve kaarten, whatappjes, die u en die jij, op wat voor wijze ook naar elkaar toestuurt vanuit uw hart, vanuit uw liefde voor elkaar.

Dat zo in onze angst, ook tekenen van vreugde tot ons blijven komen,
dat zo in ons onzekerheid ook tekenen van hoop ons tegemoet blijven komen,
en zo in ons verdriet, tekenen van troost en geborgenheid.

Dat het mag zijn als manna, dat dagelijks teken van leven, zelfs midden in onze nood.

AMEN